

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie
z dnia r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Ostoja Magurska PLH180001

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916 1726, 2185, 2375), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody” regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody)

oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r., poz. 190)).

Obszar zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składający się na alpejski region biogeograficzny (2008/218/WE) (Dz. Urz. UE L 77 z 19.03.2008, str. 106). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2023/243 z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia szesnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2022) 854) (Dz. Urz. UE L 36 z 21.02.2022, str. 304).

Na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Magurska (PLH180001) na podstawie art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, 1726, 2185, 2375) wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Magurska (PLH180001).

Obszar leży w środkowej części Beskidu Niskiego, w górnej części doliny Wisłoki. Obejmuje on na północy pasmo Magury Wątkowskiej (Wątkowa 847 m n.p.m. i Kornuty 830 m n.p.m.). Na południu obszar ciągnie się wzdłuż granicy ze Słowacją, obejmując Pasma Graniczne. Wschodnią część terenu tworzy ciąg pojedynczych garbów (Świerzowa 803 m n.p.m., Kolanin 707 m n.p.m., Kamień 714 m n.p.m.). Rzeźba terenu charakteryzuje się występowaniem garbów i długich grzbietów przebiegających z północnego zachodu na południowy wschód, porozielenych dolinami pochodzenia denudacyjnego i erozyjnego. Obszar obejmuje Magurski Park Narodowy wraz z sąsiadującym terenem ważnym dla ochrony nietoperzy: rezerwat Kornuty oraz pasem łąk wilgotnych przy północnej granicy Parku. Ostoja tworzy jeden kompleks (głównie leśny), rozdzielony w części zachodniej doliną rzeki Wisłoki, natomiast w części wschodniej doliną potoku Wilsznia. Niewielkie powierzchnie zajmują enklawy zbiorowisk nieleśnych. Ponieważ przez teren Beskidu Niskiego przebiegają granice zasięgów występowania wielu gatunków roślin naczyniowych, jego roślinność ostoja ma charakter przejściowy pomiędzy Karpatami Wschodnimi a Zachodnimi. W paśmie górskim Beskidu Niskiego wyróżnia się tylko dwa piętra roślinne - pogórza i regla dolnego. W obszarze występuje też duża różnorodność fauny polskiej.

Przedmiotami ochrony (wg. SDF) w obszarze jest 14 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 3 gatunki roślin oraz 24 gatunki zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej:

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- 3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część - z przewagą wrześni);
- 3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część - z przewagą wierzby);
- 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia* – płaty bogate florystycznie);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*);
- 6520 Górskie łąki konietlicowe i mietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion* i *Arrhenatherion*);
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- 8310 Jaskinie nie udostępnione do zwiedzania;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*);
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*);
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe);
- 1939 Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*;
- 1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*;
- 1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*.
- 1308 Mopek zachodni *Barbastella barbastellus*;
- 1352 Wilk *Canis Lupus*;
- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1355 Wydra *Lutra lutra*;
- 1361 Ryś *Lynx lynx*;
- 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*;
- 1321 Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*;
- 1324 Nocek duży *Myotis myotis*;
- 1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*;
- 1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*;
- 1193 Kumak górski *Bombina variegata*;
- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*;
- 2001 Traszka karpacka *Triturus montandoni*;
- 4014 Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*;
- 1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*;

- 6199 Krasopani hera *Euplagia quadripunctaria*;
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*;
- 6179 Modraszek nausitous *Phengaris nausithous*;
- 6177 Modraszek telejus *Phengaris teleius*;
- 4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*.
- 1087 Nadobnica alpejska *Rosalia alpina*;
- 1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*.
- 5264 Brzanka *Barbus carpathicus*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru prowadzono w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” (PZO bis). Projekt współfinansowany jest w 85% ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, a w 15% z budżetu Państwa. Całkowity koszt to 34 405 033,10 zł, okres realizacji – lata 2017-2023. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dotyczy części obszaru położonych poza gruntami w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe dla których stwierdzono przesłanki określone w art. 28 ust. 11 o ochronie przyrody, uzasadniające nieobejmowanie części obszaru projektem Planu:

- Nadleśnictwo Dukla - Plan urządzenia lasu na lata 2018 - 2027 – Decyzja Ministra Środowiska nr DL.I.4100.3.2019 z dnia 2 października 2019 r.

Z terenu objętego opracowaniem wyłączono również obszar Magurskiego Parku Narodowego, dla którego aktualnie trwają prace nad opracowaniem Planu Ochrony.

Teren objęty PZO to część obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001 poza gruntami Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (RDLP w Krośnie) oraz gruntami MPN o powierzchni 1566,87 ha.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono niezbędne inwentaryzacje przyrodnicze oraz wykorzystano istniejące informacje dotyczące przedmiotów ochrony, pozwalające na określenie zagrożeń, celów i działań

ochronnych niezbędnych dla utrzymania lub poprawy stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony. W pierwszym etapie prace polegały na analizie istniejących danych dotyczących przedmiotów ochrony z terenu objętego opracowaniem (materiały udostępnione przez RDOŚ), dokonano ich interpretacji przy pomocy dostępnych narzędzi GIS (z wykorzystaniem m.in. ortofotomapy, cieniowania numerycznego modelu terenu). Kolejnym etapem były prace terenowe w wytypowanych płatach siedlisk przyrodniczych (potwierdzenie/zaprzeczenie występowania siedliska w danym miejscu, założenie transektów monitoringowych) oraz inwentaryzacje/poszukiwania gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony w obszarze. Ostatnim etapem było uporządkowanie i analiza zebranych materiałów, pozwalająca na zdiagnozowanie istniejących zagrożeń, założenie celów i zaplanowanie działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

Na podstawie przeprowadzonych prac terenowych oraz zebranych informacji w obszarze objętym planem stwierdzono występowanie 9 siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony tj.:

- 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*
- 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie
- 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania
- 9110 Kwaśne buczyny *Luzulo-Fagenion*
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe)

1 gatunek rośliny tj:

- 1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*

oraz 8 gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony tj:

- 1308 Mopek zachodni *Barbastella barbastellus*
- 1352 Wilk *Canis Lupus*
- 1361 Ryś *Lynx lynx*
- 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*
- 1321 Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*
- 1324 Nocek duży *Myotis myotis*
- 1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*
- 1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*

W obszarze opracowania nie stwierdzono licznych przedmiotów ochrony tj.:

- 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków
- 3230 Zarośla wrześni na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków *Salici-Myricarietum* część - z przewagą wrześni
- 3240 Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków *Salici-Myricarietum* część - z przewagą wierzby

- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 1939 Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*
- 1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*
- 5264 Brzanka *Barbus carpathicus*
- 1193 Kumak górski *Bombina variegata*
- 4014 Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*
- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*
- 1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*
- 6199 Krasopani hera *Euplagia quadripunctaria*
- 1355 Wydra *Lutra lutra*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*
- 1061 Modraszek nausitous *Maculinea nausithous*
- 1059 Modraszek telejus *Maculinea teleius*
- 4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*
- 1087 Nadobnica alpejska *Rosalia alpina*
- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
- 2001 Traszka karpacka *Triturus montandoni*
- 1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*

Przeważająca część powierzchni objętej Planem obszaru Natura 2000 znajduje się na terenie Magurskiego Parku Narodowego, który nie był ujęty niniejszym opracowaniem. Według dostępnych danych niestwierdzone siedliska i gatunki notowane były wyłącznie w granicach MPN.

Posługując się istniejącymi danymi jak i pracami terenowymi wykonanymi w ramach PZO określono zagrożenia, cele działań ochronnych oraz działania ochronne niezbędne dla utrzymania lub poprawy stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony.

Dla siedliska 6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, nie wykazano istniejących istotnych zagrożeń i nacisków natomiast jako zagrożenie potencjalne wskazano usuwanie trawy pod grunty orne (A02.03), intensywne koszenie lub intensyfikacja (A03.01), zarzucenie pasterstwa, brak wypasu (A04.03), ewolucja biocenotyczna, sukcesja (K02) oraz wypalanie (J01.01).

Dla siedliska 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion* jako zagrożenia istniejące wykazano obce gatunki inwazyjne (I01) - łubin trwały *Lupinus polyphyllus*, rudbekia naga *Rudbeckia laciniata*, przymiotno białe *Erigeron annuus* oraz problematyczne gatunki rodzime (I02) - trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*. Jako zagrożenia potencjalne dla tego siedliska wskazano usuwanie trawy pod grunty orne (A02.03), intensywne koszenie lub intensyfikacja (A03.01), zaniechanie/brak koszenia (A03.03), ewolucje biocenotyczną, sukcesję (K02) oraz wypalanie (J01.01)

Dla siedliska 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) jako zagrożenie istniejące wykazano nagromadzenie materii organicznej (K02.02).

Jako zagrożenia potencjalne wskazano natomiast usuwanie trawy pod grunty orne (A02.03), intensywne koszenie lub intensyfikacja (A03.01), zaniechanie/brak koszenia (A03.03), ewolucję biocenotyczną, sukcesję (K02) oraz wypalanie (J01.01).

Dla siedliska 8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania jako zagrożenie istniejące wykazano turystykę górską i wspinaczkę (G01.04.01). Jako zagrożenie potencjalne dla tego siedliska wskazano erozję (K01.01) oraz zapadnięcie się terenu, osuwisko (L05).

Dla siedliska 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) oraz 9180 jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) nie wskazano istotnych zagrożeń i nacisków.

Dla pozostałych stwierdzonych w obszarze opracowania siedlisk leśnych - 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) i 9170 łąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum* oraz 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe jako zagrożenia istniejące wskazano usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), a dla łągów dodatkowo pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych i obiektów rekreacyjnych (E03.01). Jako zagrożenia potencjalne dla tych siedlisk wskazano odnawianie gatunkami nieodpowiednimi dla siedliska (np. sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, świerk pospolity *Picea abies*) (I02).

Dla mopka zachodniego *Barbastella barbastellus*,nocka orzęsionego *Myotis emarginatus* oraz nocka Bechsteina *Myotis bechsteinii* jako zagrożenie istniejące wskazano usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04), nie wskazano natomiast zagrożeń potencjalnych dla tych gatunków.

Dla nocka dużego *Myotis myotis* oraz podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* jako zagrożenie istniejące wskazano usuwanie martwych i umierających drzew (B02.04) oraz turystykę górską, wspinaczkę, speleologię (G01.04). Jako zagrożenia potencjalne dla tych gatunków określono procesy geologiczno-glebowe mogące doprowadzić do znacznych zmian w schronieniu gatunku- erozja (K01.01) i zapadnięcie się terenu, osuwisko (L05).

Dla widłozębu zielonego *Dicranum viride* jako zagrożenie potencjalne wskazano ewolucję biocenotyczną, sukcesję (K02).

Dla dużych drapieżników wilk *Canis Lupus*, ryś *Lynx lynx* i niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, ze względu na fakt, że siedliska tych gatunków znajdują się w obszarach leśnych będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz Magurskiego Parku Narodowego, a teren opracowania jest jedynie obszarem migracji pomiędzy kompleksami leśnymi, nie wskazano istniejących zagrożeń, a jako zagrożenie potencjalne wskazano rozwój terenów zurbanizowanych (E01) prowadzący do zmniejszenia drożności korytarzy migracyjnych oraz zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (J03.01) (projekt budowy zbiornika Kąty-Myscowa), które to mogłyby doprowadzić do utraty terenu dla gatunków.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter, ustalono cele działań ochronnych:

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie)

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 0,5 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne co najmniej na poziomie oceny U1. 4-6 gatunków charakterystycznych i wyróżniających z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny FV. % pokrycia bliźniczki psiej trawki *Nardus stricta* w transekcie >50%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika bogactwo gatunkowe na poziomie oceny FV. >25 gat./25m², z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV. Brak, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie oceny FV. Łączne pokrycie gat. ekspansywnych <20%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV. Pokrycie warstwy B w transekcie <10-25%.
- Utrzymanie wskaźnika eutrofizacja na poziomie oceny FV. Brak oznak, ew. przyczyną wzrostu żyzności siedliska jest wyłącznie naturalna sukcesja a pokrycie gatunków nitrofilnych nieznaczne.
- Utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV. Płaty siedliska zwarte i rozległe, albo siedlisko z natury drobnopowierzchniowe, lecz wtedy wielkość płatów stabilna, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion*

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 30 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV. Brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczna, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne co najmniej na poziomie oceny U1. 3-4 gatunki charakterystyczne dla siedliska, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny FV. Brak gatunków panujących lub status dominanta osiągają gatunki charakterystyczne dla siedliska, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne roślin zielnych co najmniej na poziomie oceny U1. Pokrycie żadnego z gatunków silnie ekspansywnych nie przekracza 10% i łącznie pokrycie gatunków ekspansywnych <50%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV. Łącznie pokrycie na transekcie <1%.
- Utrzymanie wskaźnika udział dobrze zachowanych płatów siedliska na poziomie oceny FV. Płaty dobrze zachowane stanowią nie mniej niż 80% powierzchni transektu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wołok (martwa materia organiczna) na poziomie oceny FV (<2 cm), z uwzględnieniem procesów naturalnych.

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion* i *Arrhenatherion*)

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 43 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie co najmniej na poziomie oceny FV. 80-100% z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na poziomie oceny FV. Brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczna, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne co najmniej na poziomie oceny U1. Gatunki charakterystyczne dla zw. *Polygono-Trisetion* i *Arrhenatherion* średnio-liczne (3-5) i obecne inne gatunki typowe dla łąk górskich, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące na poziomie oceny FV. Współpanujące gatunki typowo łąkowe i płaty siedliska bogate gatunkowo, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie oceny FV. Brak lub gatunki w niewielkim pokryciu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na poziomie oceny FV. Łącznie pokrycie na transekcie <1%.
- Utrzymanie wskaźnika zachowanie strefy ekotonowej co najmniej na poziomie oceny U1. Umiarkowany stopień rozprzestrzeniania się gatunków mogących stanowić zagrożenie dla łąk, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wołtok (martwa materia organiczna) co najmniej na poziomie oceny U1. 2-5 cm, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania

- Utrzymanie wskaźnika wielkości i kształt jaskini na poziomie oceny FV. Wielkość jaskini nie uległa zmniejszeniu lub została powiększona w porównaniu ze stanem podstawowym lub referencyjnym, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini na poziomie oceny FV. Warunki mikroklimatyczne nie uległy zmianie w porównaniu do stanu podstawowego lub referencyjnego obiektu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini na poziomie oceny FV. Brak zmian w stosunku do stanu podstawowego lub referencyjnego obiektu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika dostępność jaskini i stopień antropopresji co najmniej na poziomie oceny U1. Dostęp do jaskini jest utrudniony, presja jest niewielka, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materia antropogeniczną co najmniej na poziomie oceny U1. Powstałe w okresie poprzedzającym etap monitoringu.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej na poziomie oceny FV. Liczba gatunków i ich liczebność nie podlega istotnym zmianom lub zwiększa się w stosunku do okresu referencyjnego, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

- Utrzymanie wskaźnika liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej na poziomie oceny FV. Liczba gatunków i ich liczebność nie podlega istotnym zmianom lub zwiększa się w stosunku do okresu referencyjnego, z uwzględnieniem procesów naturalnych
- Utrzymanie wskaźnika obecność bezkręgowej fauny naściennej w partiach przyotworowych jaskini na poziomie oceny FV. Brak zmian w tym zakresie w stosunku do stanu podstawowego (referencyjnego) obiektu lub „poprawa” w tym zakresie (czyli np. pojawienie się fauny bezkręgowej typowej dla jaskiń), z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika charakterystyczne elementy mikrorzeźby ścian i stropu pustek jaskiniowych na poziomie oceny FV. Brak zmian i ubytków, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika stan zachowania nacieków na stropie i ścianach, ich kształt, wielkość i stan zachowania na poziomie oceny FV. Brak zmian i ubytków, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika kształt i rzeźba oraz charakter litologiczny dna i podłoża pustek oraz obecność luźnych elementów na dnie na poziomie oceny FV. Brak zmian i ubytków, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wilgotność oraz obecność wody w jaskini na poziomie oceny FV. Brak zmian, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika cechy mikroklimatu jaskini (pomiar temperatury i wilgotności), na poziomie oceny FV. Brak istotnych zmian parametrów, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 1 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna na poziomie FV. Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika skład drzewostanu na poziomie oceny FV. Drzewostan jedno- lub wielogatunkowy z dominującym udziałem buka (zwykle więcej niż 50%), bez gatunków obcych ekologicznie i/lub geograficznie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansywne gatunki rodzime w runie na poziomie oceny FV. Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy na poziomie oceny FV. Zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcie, zawsze z grupami i kępami starych drzew, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu (obecność starodrzewu) na poziomie oceny FV. >10% udział drzew starszych niż 100 lat, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV. Obecne, wypełniające dogodnie do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu; przy rębniach niewymagające uzupełnienia odnowieniem sztucznym, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

- Utrzymanie wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie na poziomie oceny FV. Udział powierzchniowy 5%-15% i nie odnawiające się, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie na poziomie oceny FV. Brak gatunków o charakterze inwazyjnym, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) na poziomie oceny FV. >20 m³/ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe na poziomie oceny FV. >5 szt./ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika mikrosiedliska drzewne (drzewna biocenotyczne) na poziomie oceny FV. >20 szt./ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna na poziomie oceny FV. Brak, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 190 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna na poziomie FV. Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika skład drzewostanu na poziomie oceny FV. Gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią <15% drzewostanu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansywne gatunki rodzime w runie na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy na poziomie oceny FV. Zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarciu, zawsze z grupami i kępami starych drzew, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu (obecność starodrzewu) co najmniej na poziomie oceny U1. <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV. Obecne, wypełniające dogodnie do odnowienia miejsca, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie na poziomie oceny FV. <5%, najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie na poziomie oceny FV. Brak z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) co najmniej na poziom oceny U1. 10-20 m³/ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe na poziom oceny FV >5 szt./ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika mikrosiedliska drzewne (drzewna biocenotyczne) na poziomie oceny FV >20 szt./ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

- Utrzymanie wskaźnika inne zniekształcenia w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna co najmniej na poziomie oceny U1. Występują, lecz mało znaczące, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum i Tilio-Carpinetum*

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 0,4 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika charakterystyczna kombinacja florystyczna co najmniej na poziomie oceny U1. Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie na poziomie oceny FV. Brak, uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansywne gatunki rodzime w runie na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika struktura pionowa i przestrzenna roślinności co najmniej na poziomie oceny U1. Jednolity stary drzewostan lub struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10-50% powierzchni, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu na poziomie oceny FV. Obfite z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika martwe drewno (łącznie zasoby) co najmniej na poziomie oceny U1. 10-20 m³ z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe co najmniej na poziom oceny U1. 3-5 szt./ha z uwzględnieniem procesów naturalnych.

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 0,15 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne co najmniej na poziomie oceny U1. 2-5 gatunków charakterystycznych, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika obce gatunki inwazyjne na poziomie oceny FV. Brak, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych na poziomie oceny FV. Możliwe występowanie facjalne gatunków z klasy *Quercus-Fagetea* co jest zjawiskiem naturalnym w niektórych płatach siedliska, sporadyczny udział gatunków porębowych, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki ziołoroślowe i nitrofilne co najmniej na poziomie oceny U1. Gatunki nitrofilne pojedynczo, z uwzględnieniem procesów naturalnych
- Utrzymanie wskaźnika struktura drzewostanu na poziomie oceny FV. Drzewostan zróżnicowany pod względem wysokości i pierśnicy, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika pionowa struktura roślinności co najmniej na poziomie oceny U1. Brak jednej z warstw (zwykle a1 lub b), z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki obce w drzewostanie na poziomie oceny FV - brak, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu co najmniej na poziomie oceny U1. Obecne odnowienie jedno- lub różnowiekowe, nie więcej niż 2 gatunki, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika przekształcenia związane z użytkowaniem co najmniej na poziomie oceny U1. Pojedyncze działania, jak np. usuwanie wyróconych drzew, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe

- Utrzymanie powierzchni siedliska w obszarze opracowania (min. 4,5 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki charakterystyczne co najmniej na poziomie oceny U1. Kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki dominujące co najmniej na poziomie oceny U1. We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (dominacja facyjna), z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki obce geograficznie w drzewostanie na poziomie oceny FV. <1% i nie odnawiające się, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika inwazyjne gatunki obce w podszycie i na poziomie oceny FV. Obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny - sporadyczny, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie na poziomie oceny FV. Nie bardzo ekspansywne, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika martwe drewno (łączne zasoby) na poziomie oceny FV. >20 m³/ha z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika martwe drewno wielkowymiarowe co najmniej na poziomie oceny U1. 3-5 szt./ha z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika naturalność koryta rzeczno (stosować tylko jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekami) na poziomie oceny FV. Brak regulacji lub ciek zupełnie zrenaturalizowany po dawniejszej regulacji, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika reżim wodny (w tym rytm zalewów, jeśli występują) na poziomie oceny FV. Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika wiek drzewostanu (obecność starodrzewu) na poziomie co najmniej oceny U1. <20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika pionowa struktura roślinności co najmniej na poziomie oceny U1. Antropogenicznie zmieniona lecz zróżnicowana, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika naturalne odnowienie drzewostanu co najmniej na poziomie oceny U1. Tak, lecz pojedyncze, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna co najmniej na poziomie oceny U1. Nieliczne ślady, naruszone <1% powierzchni terenu, liczby drzew.
- Utrzymanie wskaźnika inne zniekształcenia na co najmniej na poziomie oceny U1. Występują, lecz mało znaczące, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*

- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia darni na poziomie co najmniej oceny U1. 0,01-1 m², z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika typ na poziomie co najmniej oceny U1. Skupiska małe, rozrzucone na powierzchni siedliska, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika liczba darni na poziomie oceny FV. Powyżej 10, o powierzchni co najmniej 0,01m², z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika stan zdrowotny na poziomie oceny FV. Pojedyncze zniszczone osobniki, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia potencjalnego siedliska na poziomie oceny FV. Duża – kilkunastokrotnie przewyższająca zajęte siedlisko, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia zajętego siedliska na poziomie co najmniej oceny U1. 0,01-0,5 ha, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika ocienienie przez drzewa i krzewy na poziomie co najmniej oceny U1. 50-75%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki ekspansywne (zwarcie warstwy mszysto-porostowej) na poziomie oceny FV. <40%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika gatunki obce, inwazyjne (w warstwie mszysty-porostowej) na poziomie oceny FV. Brak, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1308 Mopek *Barbastella barbastellus*

- Utrzymanie wskaźnika aktywność gatunku na poziomie co najmniej oceny U1. Liczba zarejestrowanych sygnałów echolokacyjnych mopków mniejsza niż 5 przelotów/godz., a rozród gatunku oceniony na U1 lub U2, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia zalesiona na poziomie oceny FV. Powierzchnia kompleksu leśnego zbliżona do stanu z roku referencyjnego lub większa, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia lasów liściastych na poziomie oceny FV. Powierzchnia lasów liściastych zbliżona do stanu z roku referencyjnego lub większa, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia starodrzewów na poziomie oceny FV. Powierzchnia starodrzewów zbliżona do stanu z roku referencyjnego lub większa, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia starodrzewów liściastych na poziomie oceny FV. Powierzchnia starodrzewów liściastych zbliżona do stanu z roku referencyjnego lub większa, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika liczba drzew obumierających i martwych na co najmniej poziom oceny U1. Mediana w przedziale 1-2 szt./1600 m², z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika grubość drzew żywych zapewniających potencjalne kryjówki dzienne na poziomie co najmniej oceny U1. Mediana w przedziale 30-40 cm, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1352 Wilk *Canis Lupus*

Nie określa się. Obszar opracowania nie zawiera części obszaru Natura 2000 będącego w zarządzie Magurskiego Parku Narodowego, co powoduje, że większość siedliska gatunku znajduje się poza terenem objętym pzo, pozostają w nim jedynie niewielkie fragmenty pełniące funkcję korytarzy migracyjnych.

1361 Ryś *Lynx lynx*

Nie określa się. Obszar opracowania nie zawiera części obszaru Natura 2000 będącego w zarządzie Magurskiego Parku Narodowego, co powoduje, że większość siedliska gatunku znajduje się poza terenem objętym pzo, pozostają w nim jedynie niewielkie fragmenty pełniące funkcję korytarzy migracyjnych.

1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*

- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia i zasobność pokarmowa kompleksu leśnego co najmniej na poziomie oceny U1. Suma jednostek równowartych 1 ha lasów liściastych lub 38 ha lasów iglastych i mieszanych osiąga wartości w zakresie 50-1100, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia i struktura starodrzewów co najmniej na poziomie oceny U1. Suma jednostek równowartych 1 ha lasów liściastych lub 5 ha lasów iglastych i mieszanych osiąga wartości w zakresie 40-1000, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika liczba drzew obumierających i martwych co najmniej na poziomie oceny U1. Mediana w przedziale 1-3 szt./1600 m², z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika grubość drzew zapewniających potencjalne kryjówkiienne co najmniej na poziomie oceny U1. Mediana w przedziale 40-60 cm, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika zwarcie podszytu liściastego co najmniej na poziomie oceny U1. Mediana 30-50%, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika zwarcie okapu w drzewostanie co najmniej na poziomie oceny U1. 2- 3, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika liczba śródleśnych zbiorników wodnych co najmniej na poziomie oceny U1. Pojedyncze, małe zbiorniki, pojedyncze rzeczki i rowy, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Osiągnięcie wskaźnika powierzchnia śródleśnych zbiorników wodnych co najmniej na poziomie oceny U1. Pomiędzy 1 ha wody na 1000 ha lasu i 1 ha wody na 500 ha lasu, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1324 Nocek duży *Myotis myotis* (schronienie zimowe)

- Utrzymanie wskaźnika liczebność na poziomie oceny FV. Liczba osobników dorosłych większa niż 80% liczby z ubiegłego roku + jeśli dane dostępne, istotny statystycznie średni spadek liczebności z wielolecia nie większy niż 5% rocznie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia zimowiska na poziomie oceny FV. Powierzchnia zimowiska wykorzystywana przez nocki duże i dostępna dla nietoperzy nie uległa zmniejszeniu w ciągu ostatnich 5 lat, a jeśli uległa zmniejszeniu wcześniej, liczebność jest FV, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy co najmniej na poziomie oceny U1. Dostęp ludzi do najważniejszych dla nocków dużych części obiektu

jest utrudniony co najmniej w okresie zimowym, jednak możliwy i zdarzają się przypadki wchodzenia osób niepowołanych lub dostęp nie jest zabezpieczony, jednak presja jest niewielka, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

- Utrzymanie wskaźnika dostępność wlotów dla nietoperzy na poziomie oceny FV. Wyloty są stale dostępne w wystarczającej liczbie i brak czynników utrudniających korzystanie z nich przez nietoperze, lub ponad 3 lata temu część wylotów została zamknięta albo powstały w nich utrudnienia, ale obecnie liczebność nie jest mniejsza od tej sprzed powstania tej przeszkody, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika warunki mikroklimatyczne na poziomie oceny FV. We wszystkich oddzielnych częściach stanowiska regularnie zajmowanych przez nocki duże warunki mikroklimatyczne są zbliżone do tych w okresie referencyjnym lub lepsze, albo ponad 5 lat temu co najmniej w jednej części stanowiska uległy pogorszeniu, ale obecnie liczebność na całym stanowisku nie jest mniejsza od tej sprzed tego pogorszenia, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros* (schronienie zimowe)

- Utrzymanie wskaźnika liczebność na poziomie oceny FV. Liczba osobników dorosłych większa niż 80% liczby z ubiegłego roku + jeśli dane dostępne, istotny statystycznie średni spadek liczebności z wielolecia nie większy niż 5% rocznie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika powierzchnia zimowiska na poziomie oceny FV. Powierzchnia schronienia dostępna dla nietoperzy nie uległa zmniejszeniu od ostatniej kontroli lub mimo iż uległa zmniejszeniu min. 2 sezony wcześniej, liczebność jest FV, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy co najmniej na poziomie oceny U1. Dostęp ludzi do wnętrza obiektu jest utrudniony co najmniej w okresie zimowym, jednak możliwy i zdarzają się przypadki wchodzenia osób niepowołanych lub dostęp nie jest zabezpieczony, jednak presja jest niewielka, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika dostępność wlotów dla nietoperzy na poziomie oceny FV. Wyloty są stale dostępne w wystarczającej liczbie i brak czynników utrudniających korzystanie z nich przez nietoperze, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika warunki mikroklimatyczne na poziomie oceny FV. Nie zaobserwowano zmian w otoczeniu lub strukturze schronienia mających wpływ na jego warunki mikroklimatyczne, bądź wpływ zmian można bezsprzecznie opisać jako pozytywne, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika łączność zimowiska z potencjalnymi biotopami letnimi na poziomie oceny FV. Schronienie znajduje się w granicach terenów żerowiskowych lub w ich kierunku prowadzą liniowe elementy środowiska (aleje, krzewy, żywopłoty) zapewniające ciągły bezpieczny przelot w ich osłonie, z uwzględnieniem procesów naturalnych.

1354 Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*

Nie określa się. Obszar opracowania nie zawiera części obszaru Natura 2000 będącego w zarządzie Magurskiego Parku Narodowego, co powoduje, że większość siedliska gatunku znajduje się poza terenem objętym pzo, pozostają w nim jedynie niewielkie fragmenty pełniące funkcję korytarzy migracyjnych.

Zaplanowane działania ochronne dla siedlisk łąkowych (6230, 6510 6520) podzielone zostały na działania obligatoryjne i fakultatywne, dotyczą one utrzymania użytków zielonych i tradycyjnego sposobu ich zagospodarowania.

Jako działanie dla siedliska 8310 jaskinie nieudostępnione do zwiedzania oraz podkowca małego i nocka dużego zaplanowano ustawienie tablic informacyjnych o przedmiocie ochrony i zakazie wchodzenia do jaskiń oraz naprawę elementu zamykającego w Jaskini Mrocznej.

Dla siedlisk leśnych (9110, 9130, 9170) oraz związanych z nimi gatunków: widłozęba zielonego *Dicranum viride*, mopka *Barbastella barbastellus*, nocka bechsteina *Myotis bechsteinii* oraz nocka orzęsionego *Myotis emarginatus* jako działanie ochronne wskazano uwzględnienie w uproszczonych planach urządzania lasu zasad zrównoważonej gospodarki leśnej tj.:

- 1) możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych i przerębowych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.);
- 2) preferowanie odnowienia naturalnego;
- 3) kształtowanie odpowiedniego składu gatunkowego dostosowanego do siedliska.
- 4) pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego).

Dla siedlisk 91E0 i 9180 jako działanie wskazano pozostawienie płatów siedliska bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areалу, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.

Działań ochronnych dla dużych drapieżników - wilk *Canis lupus*, ryś *Lynx lynx*, niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* nie określa się. Obszar opracowania nie zawiera części obszaru Natura 2000 będącego w zarządzie Magurskiego Parku Narodowego oraz terenów Nadleśnictw zarządzanych przez RDLP Krosno, co powoduje, że większość siedliska gatunku znajduje się poza terenem objętym pzo, pozostają w nim jedynie niewielkie fragmenty pełniące funkcję korytarzy migracyjnych.

Dla wszystkich przedmiotów ochrony stwierdzonych w obszarze opracowania zaplanowano działania dotyczące monitoringu stanu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych. Zaplanowane monitoringi prowadzić należy w oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ.

W planie zadań ochronnych wskazano zapisy o konieczności dokonywania zmiany dokumentów planistycznych w celu zapobieżenia szkodliwego działania na przedmioty ochrony w obszarze objętym opracowaniem.

W czasie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zaistnienia przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow>. Zamieszczano tam informacje o projekcie nr POIS.02.04.00-00-0193/16, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie:

- Obwieszczenie z dnia 3 czerwca 2022 r., znak WPN.082.1.12.2022.KCh.10, w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Niski PLB180002 oraz Ostoja Magurska PLH180001
- Obwieszczenie z dnia 2 listopada 2021 r., znak: WPN.082.1.34.2021.KCh.1, w sprawie zamiaru przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Wykonawca planu w porozumieniu z RDOŚ w Rzeszowie ustalił listę instytucji, organizacji, osób, które mogą być zainteresowane pracami nad planem. W dniu 03.06.2022 r., ogłoszono w prasie oraz przesłano zawiadomienia o konsultacjach do Urzędów Gmin.

Proces komunikacji polegał na poinformowaniu zainteresowanych grup o skutkach wprowadzenia Planu Zadań ochronnych Natura 2000 dla obszaru Ostoja Magurska PLH180001. W każdej z gmin leżącej w terenie opracowania zwrócono się z prośbą o wyznaczenie osoby do kontaktu z wykonawcą planu zadań ochronnych. Do gmin dostarczono mapy na których nakreślono tereny pod planowaną zabudowę (na podstawie: wydanych warunków zabudowy, pozwolenia na budowę, planowanych inwestycji gminnych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) wskazane przez przedstawiciela urzędu gminy, wchodzące w część obszaru Natura 2000 Ostoja Magurska PLH180001, dla którego sporządzany jest plan zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia2022 r., znak Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w urzędach gmin oraz siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w poniższej tabeli nr 1.

Tab. 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2023 poz. 190), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II, w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne – odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy siedliskowej Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków, o których mowa w art. 2 Dyrektywy siedliskowej, natomiast zgodnie z art. 17 Dyrektywy siedliskowej mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad Obszarem. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

GENERALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu, a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt 1.